

Carme López Taboada e María do Rosario Soto Arias: *Así falan os galegos. Fraseoloxía da lingua galega*, Galinova, A Coruña, 1995; 276 pp.

Recentemente apareceu no mercado editorial galego o primeiro manual-diccionario de fraseoloxía galega, froito do traballo en equipo das profesoras Carme López Taboada e María do Rosario Soto Arias. Non é esta a primeira vez que se teñen achegado ó estudio fraseolóxico da nosa lingua, pois López Taboada publicou pouco antes *Do falar e do escribir* (Fontel, A Coruña, 1995; 78 pp.), aplicación didáctica pensada para o ensino máis básico no que, baixo un enfoque pragmáticamente pedagóxico, achegaba xa importante material idiomático.

Así falan os galegos aparece prologado polo profesor da Universidade da Coruña Luís González García quen, nun limiar breve pero moi substancial, vai deluvando tódalas contas problemáticas no eido do estudio dos modismos e ilumina, de modo certo, grande número de cuestións fortemente controvertidas tanto desde o punto de vista da teoría coma da praxe fraseolóxicas.

O libro, logo dunha breve nota previa das autoras na que se dá conta da organización do glosario e das fontes empregadas, aparece dividido en tres bloques: un primeiro constituído pola escolma de frases feitas organizadas tematicamente por apartados (ata un total de 46), unha segunda sección de aplicación didáctica do glosario que contén vintese exercicios prácticos, e un terceiro e derradeiro bloque no que se recollen tódalas frases feitas do glosario ordenadas nun listado alfabético.

Xa que logo, *Así falan os galegos*, coas súas preto de 5.000 frases feitas, é, sen dúbida ningunha e dende xa, a maior monografía fraseolóxica galega realizada ata o momento. Con todo, e a pesar do decisivo avance que esta publicación supón, no libro non deixan de apreciarse certas eivas que, sen desmerecer para nada a valoración global positiva do traballo, si dan lugar a equívocos e imprecisións, facilmente emendables por outra parte. Sen ánimo de ser polémicos enumeraremos algunhas destas eivas que de ningún xeito pretenden ser unha tacha ó excelente labor de López Taboada e Soto Arias senón tan só unha pequena contribución a unha -desexamos pronta- segunda edición do libro.

Nesta liña habería que sinala-la difícil adscrición ó campo da fraseoloxía de fórmulas do tipo de "Na casa do ferreiro, coitelo de pao" (número 0621), "Non hai mellor xordo có que non quere oír (2875), "Dime con quen vas e direiche o que fas" (3698), etc., que máis parecen -coidamos nós- refráns ca frases feitas. Igualmente bótase en falla a ausencia de sistematicidade á hora de ordena-las entradas do glosario xa que, en moitos casos, aparecen innecesariamente duplicadas as entradas dalgunhas das frases, sendo a norma xeral das autoras reducir a un só ítem aquelas frases que ofrecen mínimas variacións; así ocorre con "facer de corpo/andar__" (0893) e "facer do corpo", "dar de ventre" (0930) e "obrar de ventre" (0965), "estar feito unha acabación" (1477) e "estar unha

acabación feito” (1488), “estar feito un abril” (1582) e “parecer un abril” (1591), “cerra-lo pico” (1658) e “pecha-lo pico” (1786), “andar (ir) ós biosbardos/_ós altibardos” (2310) e “andar ós pibarzos” (2313), “delgada coma a palla de centeo” (3488) e “ser delgada como a palla de centeo” (3547), etc., etc.

Discutibles, cando menos, son tamén as definicións que López Taboada e Soto Arias dan a frases feitas como “a pan e auga: Sen outro alimento que pan e auga” (0167) -que aquí é entendida, dun xeito moi restrictivo, literalmente cando o seu significado habitual é case que sempre figurado-, “a boca chea: falar con claridade” (1608) -que, incomprensiblemente, pasa despois a ser definida xa como “calumniar” (1709)-, etc.

Outra cuestión problemática observable en *Así falan os galegos* é o da consideración como frases feitas de secuencias que non o son, pois, nin podemos caracterizalas como sintagmas fixos nin a súa idiomaticidade reside no conxunto que conforman, senón que o significado que semellan ofrecer forma parte xa das acepcións do substantivo ou verbo da suposta frase; serían exemplos do anterior “caer en algo” (0786) -que non aporta significación nova á acepción que “caer” ten de por si como decatarse-, “ter retentiva” (0875) -na que a posible significación da pseudofrase feita explicitaa sobradamente o propio substantivo en combinación con moitos outros verbos que non teñen por qué se-lo arriba indicado-, “estar afrontado” (0935) -clara perífrase verbal de estar + participio na que o verbo núcleo, afrontar, comunica a mesma idea-, e así con moitas outras secuencias como “devecerse por” (1031), “eslumecer por” (1033), “estar doente” (1317), “dar novas” (1675), “vir unha escampada” (4102), “dar valía” (4458), etc.

No tocante ó enfoque xeral do traballo, teríase agradecido a engádegas de exemplos esclarecedores e, sobre todo, de indicacións de localización xeográfica nalgúns casos (“saí-lo río Anllóns polos ollos” (1401), “ir feita unha Berenguela” (1588), “levalas pola medida de Cances” (2069), “ser coma o boiño de Outes, que folgando escornouse” (4411), e de distinción de rexistros noutros (no mesmo saco e sen diferenciación aparecen significando morrer “ir á gloria” (3256) ou “estar con Deus” (3230) e “estira-lo rabo” (3248) ou “leva-lo demo” (3199). Tal como se presentan listadas as frases no glosario un podería pensar que estas son, a falta doutras aclaracións, perfectamente aplicables en calquera contexto comunicativo de calquera punto da xeografía galega, o cal, evidentemente, é dificilmente aceptable.

Todas estas imprecisións como se dixou, non restan valor a este proveitoso e, tamén si, ambicioso traballo das profesoras Carme López Taboada e María do Rosario Soto Arias quen, coa inclusión no manual dunha acertada e suxestiva “Aplicación didáctica” e dun moi útil “Listado alfabético”, fan de *Así falan os galegos: fraseoloxía da lingua galega* un volume de indispensable consulta para todos aqueles usuarios da lingua que, ben por obrigas profesionais ben por simple pracer, precisen solucionar dúbidas neste tan apaixonante coma desatendido eido do saber fraseolóxico galego.

ARMANDO REQUEIXO